

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer. — Stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za druge države stane K 5/60. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat primeren popust.

Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Blejski grad.

Dne 7. februarja 1905 je ljubljanski občinski svet sklenil kupiti «Ljubljanski grad» ter je ta sklep tudi izvršil. Pol leta po tem je zaplapolala raz Grad zastava, ki je naznani, da je isti faktično postal last mesta, ki si je s tem pridobil lep biser, ki lahko donša ne le Ljubljanici, ampak celi deželi dokaj koristi. Pozni rodovi bodo vedeli hvale činiteljem, ki so to provzročili.

Ko smo pred nekaj leti objavili v «Gorenjcu» vrsto člankov glede nakupa «Gradu» od strani mesta Ljubljane, pač nismo pričakovali, da se bodo naše želje tako kmalu uresničile. Tembolj nas veseli sedaj dejstvo, da je stolno mesto Ljubljana danes faktična posestnica «Ljubljanskega Gradu».

A še en tak biser ima naša dežela. Žali, da se je pred leti zamudila prilika, da se ta biser ni pridobil, da je postal privatna last. To nam je potisnilo pero v roko. Kakor smo pred leti apelirali za mestno občino Ljubljana, tako apeliramo danes na deželo Kranjsko ali pa na občino Bled. Dal Bog, da bi naša izvajanja imela vseh in bi se naše želje tako izpolnile kakor pri «Ljubljanskem Gradu».

V mislih imamo «Blejski grad», h kateremu spada največji biser naše dežele «Blejsko jezero», in pa precej obsirna zemljišča, gozdi itd.

Širi se namreč govoric, da bi bilo mogoče odkupiti od sedajnega lastnika g. Mura «Blejski grad». Koliko je na tej govorici resnice, nismo mogli natančno dognati, ali najsi bode kakor hoče, naša misel je; kako dobiti «Blejski grad» v posest dežele ali pa blejske občine, da isti zopet ne preide v privatne roke, da se ga morebiti ne polasti na zvijačen način celo «mrtva roka». Ako se to zgodi, potem je ta biser za vedno izgubljen, kar bi bila velika škoda za našo deželo z ozirom na tujski promet, ki bi naši deželi lahko donasal največje dohodke pri najmanjši investiciji. Sedanji posestnik gradu je zelo pameten in koncilijanten človek, ki ne dela izletnikom in na Bledu bivajočim tujcem nobenih sitnostij bodisi glede kopanja ali vožnje po jezeru in tudi glede pohodov Gradu i. t. d. Ali grad lahko dobi lastnika, ki bi na vse načine nagajal in s tem učinil neizmerno škodo. A ne samo Bledu, celi deželi bi škodoval tak lastnik, ker bi oviral tujski promet.

Govori se, da bi se dobil «Blejski grad» za kakih 300.000 K. Lepa je res ta svota, a ne tako grozovito velika kakor se dozdeva nekaterim kratkovidnejšem.

Niti 1 K ne pride na vsacega prebivalca Kranjske. Naša dežela res ni bogata, a borih 300.000 K, ki bi se dobro investirali, bi se pač lahko dobilo. Že edino nespametna ob-

strucija v deželnem zboru nam je več požrla nego 300.000 K. Ako je dežela lahko prebolela to obstrukcijsko kugo, ki ne bode nobene koristi za deželo, zakaj ne bi zmogla enake svote za biser vseh biserov, za «Blejski grad». V tem oziru se ne smemo strašiti nobenih žrtev, tu velja d. l. t. dokler je še čas.

Naše mnenje je, naj merodajni činitelji takoj store vse potrebne korake, da se dožene, pod kakimi pogoji bi mogoče postala dežela lastnica «Blejskega gradu». Na par tisočakov se tu ni treba ozirati, ker poznejše kesanje ne bi nič pomagalo.

Veselite bi nas, ako bi mogli poročati v doglednem času: «Raz Blejski grad plapolala danes narodna zastava v dokaz, da je isti postal last Kranjske dežele».

C. kr. kmetijske družbe kranjske delovanje l. 1904.

Dalje.

Med najvažnejšimi podjetji je družbina gospodinjstva šola, ki je bila ustanovljena v proslavo petdesetletnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. ter je bila slovesno otvorjena 20. oktobra 1898. Da je bila ta šola potrebna, sporočuje dejstvo, da

Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!

Ni bilo usojeno našemu pesniku radovati se narodnega preporoda, ki ga je prineslo leto 1848, moral je leči v prerani grob v zemlji domači.

Saj je pesnik tako ljubil to zemljo domačo, zemljo slovensko in še posebej zemljo gorenjsko. Rodil se je v najlepšem delu svoje domovine. «Pravi planinski svet je to, ki ga gledamo okrog sebe. Na severni strani se dvigajo Karavanke s svojimi golimi skalnatimi stenami. Skoro nad našo glavo stoji Stol, proti severu vidimo Golico, na vzhodni strani Stola Begunjsčico. Na severozahodni strani pa koplje v solnčnih žarkih svojo krono kralj julijskih planin in najvišji poglavar vseh slovenskih gora, veličastni Triglav. Tam-le na zapadu, kakih pet kilometrov v zračni črti, stoji na strmi skali blejski grad, pod katerim slutimo biser slovenske zemlje, jezero blejsko. Ne daleč na tej strani se vije sre-

PODLISTEK.

Prešeren — Slovenec in Gorenjec.

Mrzel veter je pihal z Dunaja. Nemška birokratska vlada je pritiskala k tlom vse nenemške narode, vsako svobodno gibanje na narodnem ali verskem polju, izkušalo se je takoj s silo odušiti. V šolah in v uradih je mogočno gospodovala edinozveličavna nemščina, naš ubogi slovenski jezik pa je bil k večjemu za kmete, pastirje in delavce . . .

V tej dobi se začujejo pesniški glasovi, kakršnih ni bilo slišati prej in ne pozneje. V milih, domače donečih stihih, se poraja pesem za pesmijo, druga lepša od druge ter strme se povprašuje slovenski, nemško govoreči svet, odkod ta jezik, ali je vstala iz tal naenkrat pesniško duševna domača beseda. Nastopil je Prešeren, on je ustvaril naš pesniški jezik. — In ta sluga v narodnem oziru prekaša zasluge naših politikov daleko, daleko . . .

Oglašali so se v drugih jezikih pesniki in pisatelji, zgodovinarji in starinoslovci ter klicali svojim narodom v spomin njih slavno preteklost, budeč jih s tem na delo za osamosvojo domovine, za še slavnjšo bodočnost. In

Viharjev jeznih mrzle domačije,
bile pokrajne naše so, kar, Samo,
tvoj duh je zginil . . .
Minuli sreče so in Slave časi . . .

Le enkrat solnce sveže je sijalo našemu narodu, a kriv je narod temu sam, zato
Skeleče misli, da Slovenec mile
ne ljubi matere vavj upajoče
z bridkostjo so srce mu napolnile.

Tako je moral peti naš pesnik, tako opevati svojo domovino. Kdo je kdaj čutil iskreneje za dom kakor Prešeren v oni dobi, ko se je komaj poznalo slovensko ime. Toda pesnik ne obupa nad svojim rodem. S preroskim duhom mu kliče:

Vremena Kranjcem bodo se zjasnila,

ko se je narodom začelo žareti, ko je vstajala zarja preroditve, ko se je bližalo usodno leto 1848. Je z vso svojo navdušeno pesniško močjo še zapel zdravico domovini:

se vsako leto zglašuje več deklet kakor jih šola more sprejeti. Vse učence morajo stanovati v zavodu. Šola je pod nadzorstvom sester iz reda sv. Franciška, ki s strokovnimi učitelji vred oskrbujejo tudi pouk v teoriji in praksi. Verouk je poučeval ravnatelj Marijanišča, kjer je šola nastanjena, gosp. kanonik A. Kalan, nadalje so poučevali: človeško zdravstvo g. mestni zdravstveni svetnik dr. Kopriva, živinozdravstvo g. e. kr. višji živinozdravnik Pavlin, strokovnokmetij-ke predmete do konca šolskega leta 1904. družbeni ravnatelj, in počenši z novim letom, od 1. oktobra 1904. naprej, g. mlekarški nadzornik Legvart. Praktično so se gojenke vezbale v kuhanju, šivanju, pranju, likanju, govedoreji, prašičji rejji, zelenjadarstvu, cvetličarstvu in sadjarstvu. Tudi je bil to leto, kakor običajno, praktičen mlekarški tečaj, in se je pri tem učilo, kako je ravnati z mlekom sploh, potem posnemanje mleka s strojem, izdelovanje presnega masla ter raznih vrst finega sira, ki se lahko pripravljajo iz malo mleka. Skrbelo se je tudi za poučni izlet gojenk. Velika in ljubezniva naklonjenost vodstva Marijanišča in nenavadna delavnost č. gg. sester družbi omogočujoče solo od leta do leta v strokovnem oziru popolnjevati; zlasti v zadnjem času so se zaradi sole izvršile izdatne preustrojitve gospodarstva v naprednem zmislu. Omeniti je napravo novega zgledega sadnega vrta, zgledega svinjakov in ravnokar se vršečega zidanja pravičnega govejega hleva.

Leta 1903. se je pouk pričel 1. oktobra in je trajal do 30. septembra 1904. Počitnice ni in se gojenke sploh vse leto ne puščajo domov. Gojenk je bilo dvanajst, ker se jih več sploh ne more sprejeti.

Leta 1898. istotako v proslavo imenovane vladarjeve petdesetletnice ustanovljeni cesarja Franca Jožefa I. jubilejni zaklad za obdobje starih kmetijskih poslov je v l. 1904. dosegel 2587 K 60 h.

V zaklad se stekajo vsakoletni prispevki iz družbenega premoženja in prostovoljni doneski dobrotnikov. Iz obresti je vsako leto 2. decembra obdarovati nekaj kmetijskih poslov,

brni pas bistre Save. In v tem planinskem kraju je tekla zibel našemu pesniku.»

Oj Vrba, srečna draga vas domača, kdo te ne pozna, kateri Slovenec in pa še posebej Gorenjec ne imenuje s ponosom in z navdušenostjo tvojega imena.

Toda pesnika je uka žejja že zgodaj izpeljala iz tega kraja, ali pozabil ga ni nikdar. Dejanje v največji pesnitvi njegovi v «Krstu pri Savici» se vrši na Gorenjskem, na Bledu, saj

dežela kranjska nima lepš'ga kraja,
kot je okoli'ca ta, podoba raja.

In na svoj dom se spominja z nekako duševno otožnostjo še v poznih letih.

Uže radi raznih nezgod potrta na duhu in telesno bolan pride dr. France Prešern kot odvotnik v Gorenjsko okolico, v starodavni Kranj. Ni mu bilo usojeno dolgo živeti na svojem novem poprišču sreče, samostojnosti in neodvisnosti. Zjutraj 8. februarja 1849 je izdihnil ob osmih v hiši št. 181 svojo veliko dušo.

Na njegovi gomili so mu l. 1852 postavili spomenik z napisom, ki nam posebno označi pesnika kot Slovenca in Gorenjca:

Ena se tebi je želja spomnila,
v zemlji domači da truplo leži.

ki dolgo časa služijo v eninisti hiši. Doktor zaklad ni primerno velik, bo vsakoletna darila družba plačevala iz svojega. Leta 1904. je bilo obdarjenih 10 poslov z darili po 20 K. Ti posli so služili v isti hiši, oziroma pri istem gospodarju nepretrgoma po 40 do 50 let.

Da je bilo mogoče v tem letu ustanovljeni zaklad izdatno zvišati, se ima družba zahvaliti svojemu zastopniku v državnem železniškem svetu, g. ravnatelju Karolu Luckmannu, ki je zakladu velikodušno naklonil znatno vsoto 700 K.

Družbeno uradno glasilo «Kmetovalec» je leta 1904. izhajalo že XXI. leto ter se ga je tiskalo nad 6000 izvodov. Ker se je list zelo razširil, so mu čimdalje bolj dohajali inserati, in njih donesek je pokrival precejšen del stroškov za list. — Ker družba razen 2400 K, ki jih dobiva od dežele, nima drugih podpor iz javnih zakladov za pokrivanje upravnih stroškov, zato mora vsestransko varčevati, če naj izvršuje svojo nalogo. Iz tega vzroka doslej ni bilo mogoče uredništvo lista «Kmetovalec» in tudi ne njegovih pridnih sotrudnikov plačevati, zato jim tudi na tem mestu priskrba zahvala za njih velike žrtve v prosep umnega kmetijstva!

Za družabnike nemške narodnosti je glavni odbor tudi za leto 1904. na račun družbe naročil nemški kmetijski list «Oekonom».

Da je prih.

Dopisi.

Z Bleda. (Narodne Blejke — Prešernu.) Po našem toli opevanem Bledu je zavladalo v poslednjem času nekako spanje in mlačnost z ozirom na delovanje tukajšnjih narodnih društev. Kakor že omenjeno, pogršali smo letos prvič na predvečer pri cesarski slavnosti na Blejskem jezeru slovanske pesmi, koja se je razlegala in očarovala s svojo milobo celo tujca. A nad vse vesel pa je zadnji narodni pojav, kajti vzdramila se je naša vrta napredna blejska mladina, na čelu ji neustrašene narodne Blejke. To se je pokazalo že pri nekaterih prilikah, a zlasti pa sedaj, ko je praznovati narod slovenski pomembni dan — odkritje spomenika pevcu junaku Prešernu. Na Bledu diči namreč zdravski park prelep spomenik Prešerna, kojega je postavil literarni zabavni klub Ljubljane leta 1883. Dasiravno so naše narodne Blejke, na čelu jim rodoljubna gospa županja M. Peternelova pred kratkim doposlale lepo svoto 152 K za ljubljanski spomenik, zaostati niso hotele i sedaj ter sklenile proslaviti tem slavneje spomin svojega sorojaka. Že v soboto popoldne je bilo v parku nenavadno živahno. Prelep spomenik okrasila je vrta mladina s svežim cvetjem, pred kojim je blestel napis v obliki slavoloka: «Slava gorenjskemu sinu, ostane na Bledu v večnem spominu!» Zvečer se je pa zbrala vrta mlada napredna četa pred spomenikom, razsvetlila ga nad vse čarobno in ognjeni plameni so švigali v zrak ter označevali predvečer narodnega praznika. Narodne Blejke pa so položile na spomenik prekrasen lovorov venec s trobojnimi trakovi ter napisom: Narodne Blejke — Francetu Prešernu 10./9. 1905. In če se ozremo na to narodno četo naše blejske mladine, ne smemo tudi zabiti onih, ki delujejo v tem smlstu. Nad vse trudile so se naše vrte blejske gospe Mici Peternelova, Vovkova, nadalje Sekovaničevi i. dr. In ti, napredna narodna

blejska mladina, le neustrašeno naprej, da se uresničijo besede našega duševnega velikana in bodemo lahko s ponosom zaklicali, da «Največ sveta otrokom slisi Slave!»

Iz Radovljice. Novega brivca smo dobili v Radovljico, Petra Kralja, ki je otvoril svojo brivnico v Fajdigovi hiši na trgu. Tako imamo sedaj v našem kraju — 3 brivce. — Zelo potrebovali bi še enega peka. Ako bi bil priden, snažen in postrežljiv, bi gotovo izhajal, saj sedanji niti peči ne mara več tujega kruha, ako se pri njem sploh vse ne jemlje. — Še vedno se povprašuje po majhnih stanovanjih, pa jih ni lahko dobiti. Staro prostorno šolsko poslopje pa stoji prazno že eno leto in nihče se ne pobriga, da bi je predelal za privatna stanovanja, kar bi se lahko zgodilo z malimi stroški. Krajni šolski svet, kje si? — Goslinčarja Zalar in Kosmač zidata nove hleve pri svojih hišah, s čimur bo voznikom in kočijažem prav ustrezno. — Tujci so nas že precej zapustili, vendar je lepo vreme pripomoglo, da nekateri rodbine se uživajo sveži zrak v našem zdravem in mirnem kraju. Število tujcev, ki so letos posetili Radovljico, se je proti prejšnjim letom izdatno pomnožilo in upamo, da bo vsako leto v tem oziru še bolje.

Iz Spodnjega Štajerja. Vtis slavnosti odkritja spomenika Frana Prešerna, katerega je vsak obiskovalec zadobil, je neizbrisljivo vtisnjen v srce. Kolikor časa bodo naša sreča bila, toliko časa bode živel spomin prekrasne veličastne slavnosti, in ni lista ne kreature na svetu, katera bi zamogla očrtniti vzorni nastop ljubljanskih mož prirediteljev slavnosti. Ne samo tistih 20.000, ki so prihili iz širnega sveta častit in proslavljat prvega zavednega osvoboditelja tlačenega slovenskega naroda, bode dan 10. septembra imelo vedno v spominu, a tudi oni, ki so doma nestrpno pričakovali vrnitev izletnikov slaviteljev in teh je, kolikor le možno pristeti zavednim Slovincem. Zatoraj izražamo tu svojo iskreno hvalo vsem, ki so pripomogli k tej sijajni manifestaciji. Izražamo pa tudi netopirjem, kateri hočejo to slavno: t s podlim napadom v «Slovincu» z dne 11. septembra na prireditelje, govornike in župana mesta Ljubljane, kolikor bi bilo možno osmešiti, naše zaničevanje in fej! Da so se prireditelji strogo držali programa, in niso «Slovenčevim» dopisnikom na ljubo in po volji dajali povod kacemu izzivanju ali škandalu, kaže, da niso iz odpadkov kaluž ustvarjeni kakor gotova svojat in zatoraj «Slava neustrašenemu odboru!»

Odkritje Prešernovega spomenika.

20.000 ljudi iz raznih strani Slovenije ter raznih krajev slovanskega sveta se je udeležilo v nedeljo slavnostnega odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani. Odposlanstva, zastopniki in društva so se zbrali pred «Narodnim domom», odkoder so odkorakali na slavnostni prostor na Marijinem trgu. Izprevod je otvoril oddelek ljubljanskega Sokola na konjih. Za njim v kočijah: odposlanstvo mesta Belgrad, odposlanstvo iz Prage, zastopnik češkega vseučilišča v Pragi, češke akademije znanosti, kluba mladčeskih poslancev, odposlanstvo Zagreba, zastopnik jugo-

slovenske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, zastopnik ruskega vseučilišča v Petrogradu. Za gosti je svirala ljubljanska društvena godba, za njo Sokoli s Kranjske, Štajerske, Goriske, Trsta in «Hrvatska Sokolska Zveza»; vseh Sokolov okoli 400. Za Sokoli so stopala dija ka in učiteljska društva, potem razna druga društva in korporacije, srbska odposlanstva iz Belgrada, društva iz Zagreba, zastopniki ameriških Slovencev, Slovencev iz Gradca, iz Sarajeva in razna druga društva: županstva, čitalnice, bralna in pevška društva itd.

Ljubljanska pevška društva so zapela pod vodstvom prof. Hubada ob spomeniku Nedvedovo kantato «Slava Prešernu». Nato je govoril slavnostni govor dr. Ivan Tavčar. V vznešenih besedah je slavil Prešerna, kazal na velik pomen spomenika, ko pa je padla zavesa, so zaorili «Slava»- in «Živio»-klici, z grada pa so topiči naznanjali zgodovinski trenutek. Nato je govoril prof. Peter pl. Zabolotskij, zastopnik ruskega vseučilišča v Petrogradu, slaveč Prešerna, na katerega so ponosni tudi Rusi. Ravno po njem smo se bližje seznanili. Mogočna ruska beseda je vzbudila burno ovacijo. Za njim je govoril zastopnik Belgrada podžupan Petrović, potem praški župan dr. Srb. Viharna ovacija se je napravila na tribuni se nahajajočemu pesniku Jaroslavu Vrhlickemu. Govoril je še potem zagrebški župan dr. Amruš, nakar je vzela mestna uprava spomenik v svoje varstvo.

Župan Hribar je imel tu primeren govor. Nato so položila najrazličnejša društva vence na spomenik. Društva in korporacije so potem korakale po mestu. Pri banketu v «Narodnem domu» je govoril župan v slovenskem, českem, ruskem in srbo-hrvatskem jeziku, pozdravlja goste. Govorili so še razni drugi govorniki: dr. Triller, dr. Herold, župan Belgrada Glavinč, Gabriela Preissova, hrvatski pisatelj Ljuba pl. Babič-Gjalski i. t. d. Komersi v «Narodnem domu», pri «Lloydu», «Novem svetu» in v «Iliriji» so bili kar najbolj obiskani. Nastopili so razni govorniki. — Ljubljana je imela praznično lice, le škof s svojimi kanoniki ostentativno ni razobesil nobene zastave, kar pa je le v čast Prešernovemu spominu!

Tedenski politični pregled.

Državni zbor je sklican na dan 26. septembra t. l.

Nova ministra. Naučni minister pl. Hartel in trgovinski minister Cal sta odstopila. Voditeljem naučnega ministrstva je imenovan podpredsednik nižjeavstrijskega dež. šolskega sveta dr. Rihard baron Bienert, voditeljem ministrstva notranjih stvari pa sekcijski načelnik grof Leopold Auersperg.

Ogrsko. Dne 15. t. m. je bila sklicana poslanska zbornica k seji, v kateri je Fejervary naznanil demisijo ministrstva in prečital kraljevski razpis, v katerem je državni zbor odgoden do 15. oktobra. Pred parlamentom se je zbralo nad 50.000 socialnih demokratov, ki so demonstrirali za splošno in enako volilno pravico. Posebna deputacija je nesla v parlament peticijo, s katero se zahteva splošna in enaka volilna pravica. Peticijo je podpisalo 500.000 delavcev.

Srbsko. Dne 9. t. m. je v vojaškem taborju v Banici vršila velikanska slavnost proglašenja srbskega prestolonaslednika polno-

letnim. Pri tej priliki je imel kralj daljši govor na svojega sina.

Po miru. V Jokahami je bil velik protestni shod proti sklenjenemu miru. Po shodu so zborovalci razdajali in zažgali 14 policijskih postaj ter ranili 36 policajev. Iz Tokija sta pršla dva bataljona vojakov stražiti inozemske konzulate. — Marsal Jamargan je izjavil glede nemirov na Japonskem: Proti temu gibanju se ne da ničesar storiti, ki se daje duška v narodu zaradi baje nezadostnih mirovni pogojev. Ako bi se bila vojna nadaljevala, premaknila bi se bila vojna sreča v našo škodo. Japonski bi nikoli ne bilo mogoče, da bi Rusijo prisilila k plačevanju vojne odškodnine. Naša sredstva bi se bila izčrpala, a jih vendar nujno potrebujemo za bodoči razvoj v Mandžuriji in Koreji. Naše državnike so vodili pomisleki na finančne strani.

Novičar.

Nujno potrebna pomoč. Pišejo nam: Otroci ne sprejemajo v solo na Jesenicah, namreč onih s Senožet, ki spadajo v šolsko občino Koroško Belo. Na Koroški Beli pa jih sprejeti ne morejo, ker že pred leti vložena prošnja za trirazrednico še sedaj ni rešena, dasiravno se v novi krasni šoli poučuje že leto dni! Tako so vsled čudnega, skrajno sumljivega postopanja šolskih oblastev nastale tu uprav predpotopne razmere, da za šolo ugodni otroci ne morejo obiskovati šole! Izgovor c. kr. oblasti, da mora ministrstvo preje rešiti ugovore jeseniške občine, je popolnoma jalov, kajti koroško-belska šola nima z ono na Jesenicah prav ničesar opraviti, temveč je popolnoma samostojna. Prečudno sumljive stvari se gode in pomoč je nujno potrebna. Zadevo bomo še natančneje pojasnili, za sedaj pa zahtevamo takojšnje pomoči.

V Dorfarjih pri Škofji Loki priredi društvo «Pravnik» prihodnjo nedeljo, dne 24. septembra t. l. na čast spominu slovečega pravnika dr. Tomaža Dolinarja slavnost, pri kateri se razkrije spominska plošča na njegovi rojstni hiši. Natančnejši program te slavnosti se te dni objavi. Pa že pri tej priliki si uporabimo vabiti slovenske juriste, da se mnogobrojno udeležijo te slavnosti, pri kateri se slavi spomin slovečega pravika domačina.

Tombolo priredi gasilno društvo na Jesenicah v nedeljo dne 24. septembra popoldne ob 3. uri na vrtu g. Ivana Ferjana. Spored: 1. Tombola; 2. Prosta zabava, pri kateri svira tovarniška godba na Savi. Vstopnina prosta. Darila se hvaležno sprejemajo. Čisti dobiček je namenjen za napravo gasilnega orodja. K obilni udeležbi vabi najljubnejši odbor.

Ljudsko veselico priredi podružnica sv. Cirila in Metoda za Tržič in okolico z domoljubnim sodelovanjem slovenskega bralnega društva sv. Jožefa in vrlega «Sokola» v nedeljo, dne 17. septembra v prostorih g. Josipa Primožiča v Pristavi. Spored: 1.) Petje; 2.) Igra na lamburico; 3.) Telovadba; 4.) Prosta zabava. Vstopnina 40 vin. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Začetek točno ob 4. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi podružnični odbor.

«Učiteljski koledar» je izšel te dni. Sl. šolska vodstva in gg. učitelji, ki so naročili ta koledar, ga dobe prve dni drugega tedna. Ta

«Učiteljski koledar» je zelo cen: za 75 učencev K —70, za 100 učencev K —80, za 125 učencev K —90 in za 150 učencev K 1—.

Naroča se v naši tiskarni.

Na Prešernov spomenik je o priliki odkrita minulo nedeljo položila deputacija Kranjske mestne občine velik lavorjev venec s trobojnico in napisom: «Ena se tebi je želja spolnila — V zemlji domači da truplo leži».

O priliki odkritja Prešernovega spomenika je položila vrla domorodkinja gospica Mara Polakova iz Kranja v družbi prijateljic krasen šopek na gomilo dr. Franceta Prešerna.

Umrl je v Gradu Oton baron Apfaltern, bivši deželni poslanec na Kranjskem.

Pošto nameravajo premestiti iz Tupalič v Predvor.

Učiteljske izpremembe v Kranju. Namesto upokojenega učitelja g. E. Lahajnarja, je začasn nastavljen g. Kalan, gđc. Praprotnik nadomestuje gđc. Lampetova iz Kranja.

Veliko vinsko trgatvev priredi slovensko bralno društvo «Triglav» dne 17. septembra 1905 v prostorih staroznane gostilne «Lectarjeve» v Radovljici. Vspored: Narodna godba in petje; nastop vinčaric vaškega župana. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za osebo 40 vin. — Čisti dohodek je namenjen za društveno knjižnico.

Slavnim šolskim vodstvom v selski in poljanski dolini naznanjam, da se naročajo šolske tiskovine lahko tudi v trgovini F. Papa v Škofji Loki.

Pokopali so minulo nedeljo na Brezjah franciskana P. Jožefa Bizavičarja.

Povodom poroke svoje hčerke, gospe dr. Wilfanove je daroval družbi sv. Cirila in Metoda g. ces. svetnik in župan Karol Šavnik v Kranju 50 K.

K 30 letnici zagrebškega Sokola sta odpovala brata M. Ambrožič in F. Ažman, da zastopata «Gorenjskega Sokola».

Odbor akad. fer. društva „Sava“ se je konstituiral za upravno leto 1904/6 naslednje: Predsednik: iur. Alfonz Mencinger, podpredsednik: tehn. Josip Kremenssek, tajnik: iur. Jakob Konda, blagajnik: tehn. Hugon Vidmayer, namestnika: med. vet. Anton Lampret in pharm. Josip Peharec, preglednika: iur. Fran Irgolič in phil. Nandé Merolt.

Ona oseba, ki si je že početkom tega tedna svojevoljno izposodila iz čitalnice septembrovo številko «Zvona» in «Slovana», naj ju nemudoma vrne, ker objavimo drugače popolno njeno ime. Odbor.

Iz Tržiča nam piše g. Gassner z ozirom na pod naslovom «Tržiške novice» objavljene besede: Da je to resnica, pričajo besede, ki jih je izustil Gassner pri Riegerjevi odhodnici: «Ich werde alle meine Kräfte einsetzen, daß der Notar vom Neumarkt wegkommt. Wenn ich und der Mally ihm keine Arbeit mehr geben, so muß er verhungern.» Kakor vsak pri odhodnici g. Riegerja navzoč more potrditi, je popolnoma neresnično, da bi jaz zgoraj omenjene besede rabil. Spostovanjem A. Gassner s. r.

Strašno zločinstvo je izvršil v madjarski vasi Püspöki neki Bala. Ker so mu domačini branili poroko z neko deklico, zažgal je Bala ponoči hišo in vseh 10 domačinov je zgorelo. Bala se je nato obesil.

Koliko denarja puščajo Američani v Evropi. Kakor poroča «Newyork Herald»,

puščajo Američani vsako leto do 1600 milijonov frankov v Evropi. Ta denar potrošijo na svojem potovanju. Neki francoski bankir, ki je dobro o tem poučen, je potrdil to trditev in pristavil, da Američani puščajo največ denarja v Evropi.

Kolera na Pruskem. V dveh dneh, t. j. od 9. do 11. t. m. je zbolelo za kolero 31 os. b. izmed katerih jih je umrlo 12. Skupno je dosedaj zbolelo 161 oseb, umrlo pa 58. Zadnje dni se smrtni slučajji množe. V okraju Köslin pri Stetinu je baje zbolelo za kolero 20 poljskih delavcev.

Časnikarska šola na Ruskem. V Moskvi je poseben tečaj za izobrazbo časnikarjev. Predavanja imajo večinoma vseučilišni profesorji o raznih strokah znanosti, potrebnih časnikarjem. Jesenski semester se je začel 1. septembra ter obsega: enciklopedijo prava, politično ekonomijo in statistiko, zgodovino ruskega prava, zgodovino državnih uredob, državljansko pravo, socialno ekonomijo, ustavno pravo in specialni tečaj državnega prava. Pripravlja se pa tudi program o književnosti in o mestnem gospodarstvu.

Z manevrov. „Soči“ je poslal neki rezervist pismo, v katerem se bere, kako se je delalo s Slovenci na zadnjih divizijskih manevrih na Štajerskem v smeri Gradec-Zeltweg-Judenburg. Teh manevrov so se udeležili slovenski rezervisti 7. pešpolka. Ker Slovenci niso znali nemščine, žalili so jih Nemci: častniki, podčastniki in moštvo kot ljudi mnogo nižje vrste. Za drag denar so komaj dobivali jedil in če so kod slovensko govorili ali peli, morali so utihniti. V Knittelfeldu so jim na kolodvoru ukazali molčati, češ, da so le gostje Nemcev! Nemški vojaki so pa peli med seboj „Die Wacht am Rhein“ in hajlali materi Germaniji! To jim je bilo dovoljeno in nihče se ni ob to spodtikal! Ko so se pa ti nemški avstrijski vojaki med seboj pogovarjali, rekli so, da bi v slučaju vojne proti Nemčiji streljali v zrak ali pa odložili orožje, najrajše bi pa prestopili v nemški tabor! Tako drže nemški vojaki dano prisego in zato uživajo Nemci v Avstriji največje udobnosti in privilegije!

V sanjah je skočil skozi okno drugega nadstropja. Četovodja Josip Brešan pri brambovskem polku je sanjal, da se nahaja v Pulju na trdnjavi Turčun, kjer je bil res poprej dlje časa na manevrih. Iz sobe tam je bilo na tla višine samo 1 meter. Sanjalo se mu je, da čuje alarm, in v teh sanjah je skočil revež skozi okno iz drugega nadstropja. Zlomil si je desno roko, pobil po obrazu, zlomljeno ima tudi kost v stegnu. Ko je stokal na tleh, ga je slišal neki vojak, nakar so ga vzdignili s tal ter nesli v vojašnico, pozneje pa v bolnišnico. Upati je, da kljub vsej nesreči ozdravi.

Gospodarstvo.

Tedenski sejm v Kranju dne 11. t. m. Prignalo se je 96 glav goveje živine, 2 teleta, 109 prašičev, 2 ovci in kozlov, 74 buš, 50 kg pšenice K 8-25, prosa K 8—, rži K 7-50, ovska K 7—, ajde K 7—, flöz 14-50

Dobavni razpis. C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da razpisuje konkurenčnim potom zagotovitev potrebščine desk, podbojev,

obročev, sodčerkov, dog za sode in preмога za leto 1906 eventualno tudi za leto 1907. Ponudbe je vložiti do 1. oktobra t. l. 11. ure dopoldne pri navedeni tovarni. Prepis razglasa, obsegajoč množine, vrste in kakovosti predmetov, ki jih je dobaviti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Zakupni razglas. C. in kr. vojaško preskrbovališče v Gradcu naznanja trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bodo radi zagotovitve kruha in ovska za leto 1906 vršile obravnave pri c. in kr. vojskih preskrbovališčih in sicer: v Mariboru dne 11. oktobra,

v Celovcu dne 4. oktobra, v Gorici 2. oktobra, pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Bruku na Muri dne 6. oktobra in pri županstvu v Trbižu 9. oktobra 1905. Ponudbe je do 10. ure dopoldne dotičnega obravnavnega dne vposlati dotičnim c. in kr. preskrbovališčem, oziroma c. kr. okrajnemu glavarstvu, odnosno županstvu. Natančni ponudbeni pogoji so v gori navedenih preskrbovališčih oziroma uradih na vpogled. Zakupni razglas, obsegajoč pogoje, ponudbeni uzorec in drugo je tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

154

Oklic.

Hc. $\frac{89/5}{1}$

Na prostovoljno prošnjo dedičev po č. gosp. Martinu Pogačarju je c. kr. okrajna sodnija v Ljubljani dovolila

prostovoljno dražbo

v zapuščino spadajočih zemljišč, vlož. št. 136, davčne občine Cerklje in vlož. št. 117, davčne občine Šmartno.

Za to dražbo se določa narok na

dan 19. septembra 1905

ob 9. uri dopoldne na Pšeničnipolici št. 3 s pristavkom, da se bota posestvi najprvo po posameznih parcelah prodajala onemu, ki največ ponudi, in sicer le za, ali nad cenilno vrednostjo.

Dražbeni pogoji, glasom kojih se ima takoj položita 10% varščine, ostane kupnine pa plačati v 2 mesecih, se lahko pregledajo pri tukajšnjem sodišču. Vknjiženih upnikov na posestvu ni.

Skupilo se bo položilo za zapuščinsko maso.

C. kr. okrajna sodnija v Kranju,

dne 7. septembra 1905.

Pogačnik l. r.

Stanovanje se odda.

155-1

Dve sobi kuhinja in hram.

Kje? pove upravništvo »Gorenjca«.

Odda se **2 sobi z opravo** (meblirane).

Več se izve v hotelu „Nova pošta“, Kranj.

156-1

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjujejo mužlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meštanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 107, Slavonija.** — Denar se

posilja naprej ali s poštnim povzajem. 121-7
Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 stekleničic (1 ducat) 5 K, 24 stekleničic (2 ducata) 8 K 80 v, 36 stekleničic (3 ducati) 12 K 40 v, 48 stekleničic (4 ducati) 16 K, 60 stekleničic (5 ducatov) 18 K. Manj od 12 steklenic se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti in grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah. — Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 2 originalni steklenici 3 K 40 vin., 4 originalne steklenice 5 K 80 vin., 6 originalnih steklenic 8 K 20 v.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 107, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo ti žal!

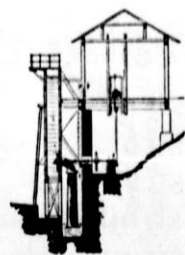
Seydlin

Najbolje za zobe.

Dobiva se v lekarni g. K. Šavnika Kranju.

G. Tönnies

104-67

tovarna za stroje, železo in kovin-
livarna v **Ljubljani** priporoča
kot posebnost **žage in vse**
stroje za obdelovanje lesa.
Francis - turbine osobito za
žagine naprave zvezane neposredno
z vratilom. Sesalno-genera-
torski plinski motorji, naj-
cenejša gonilna sila 1 do 3 vin.
za konjsko silo in uro.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 121-49

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

Naočniki

146-2

s kristalnimi stekli, vezani z zlatom, vloženi
v kožnatem (usnjatem) mošnjčku (etuiju), so se
izgubili.

Kdor jih je našel, naj jih proti nagradi
4 kron odda upravnistvu „Gorenjca“.

MEMBRE DE JURY HORS CONCOURS

Zobo- tehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

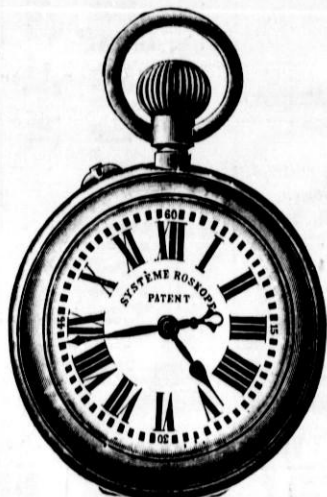
Zobovja, tudi ne da bi se odstranile kore-
nine, z ali brez nebane plošče, iz **kavčuka**
kakor tudi **zlata**, dalje **vrvavnice** in
obturatorji se izvršujejo po **najnovjših**
metodah.

Plombe v zlatu, porcelanu, amalgamu
in **cementu** kakor tudi vse **zobozdrav-**
niške operacije izvršuje tu **specijalist.**
Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

M. Suttner

urar v Kranju

priporoča svojo izborno zalogo **ur, zlat-**
nine in **srebrnine** po najnižjih cenah.
Ceniki zastoj in poštnine prosto. Raz-
pošilja se na vse kraje sveta.

Nikelnasta anker-remont. roskopf, želez-
ničarjem dobro poznana, najtrpežnejša
in natančna ura, prav fino kolesje. Pokrov
stanovitno bel gl. 3-75, najfinejša znam-
ka, gl. 6-50. 114-62

Tapetnik in preprogar

Drag. Puc

Ljubljana, Dunajska cesta 18

Izvršuje vsa tapetniška dela ter ima
v zalogi tudi vse predmete te stroke
lastnega izdelka. Vodja podružnične za-
loge pohišstva prve kranjske mizarske
zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano.

Odlikovan z zlato svetinjo in častnim križcem
v Parizu dne 28. februarja 1904. 136-51

Večkrat premirano!

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor
tudi kipe, vaze in druge glinaste iz-
delke v vseh barvah, trpežne in cene
priporoča 93-11

prva in največja tovarna
peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

v Ljubljani.

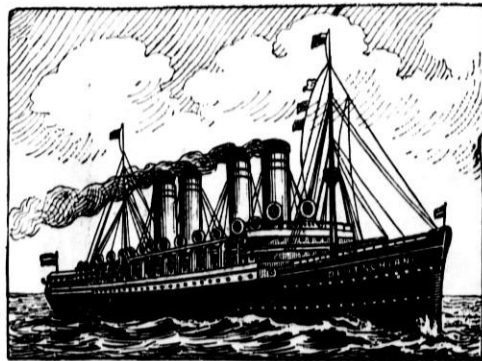
Josip Pogačnik

krojaški mojster

Radovljica št. 41

Jesenice št. 20

priporoča cenjenemu občin-
stvu svojo delavnico v iz-
delovanje vrst **oblek za**
gospode, uradniških uni-
form, salonskih, turistov-
skih in kolesarskih oblek
in ogrinjaj ter **havelokov.** Vedno bo-
gata zaloga angleškega, francoskega in
brnskega sukna. Naročila se izvršujejo
po najnovjšem kroju točno in poceni.
Tudi se sprejemajo popravila. Za dobro
in natančno mero se jamči. Specijalist
v izdelovanju frakov in salonskih oblek.
Istotam se dobe tudi vsakovrstni **dež-**
niki in **solničniki** najboljšega izdelka
ter se sprejemajo tudi popravila. 80-18

Zastopnik:

FR. SEUNIG, Ljubljana, Dunajska cesta 31 (zraven šrange).

Hamburg - Amerika

94-14

Iz Ljubljane v

Novi York

z dobro prosto hrano.

Odhaja se iz Ljubljane vsak **pon-**
deljek, torek in **četrtak** v tednu.

Izvrstna sigurna vožnja z brzoparniki
samo **6 dni.** Pojasnila po večkrat brez
plačno.

Najnovjše Bucherjeve

patentirane trombe

za gnojnico

priporoča 98-14

Trgovina z meša-
nim blagom Peter
Majdič „**MERKUR**“
v Kranju.

Singerjevi šivalni stroji.

Original Singer šivalni stroji so vzorni v konstrukciji in izvedbi.
 Original Singer šivalni stroji so neuprljivi za obrt in domačo rabo.
 Original Singer šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniških obratovstvih.
 Original Singer šivalni stroji so neprekosljivi glede trpežnosti in zmoglosti.
 Original Singer šivalni stroji so posebno pripravni za moderno umetno vezenje. Brezplačni poučni kurži za vse domače šivanje in za moderno umetno vezenje Svila za vezenje v vseh barvah v veliki izbiri v zalogi. Elektromotorji za posamezne stroje za domačo porabo.

Singer Co. šivalni stroji, deln. družba

Ljubljana, sv. Petra cesta št. 4.

7-19

Ljubljana (Kolizej) R. LANG na Marije Terezije cesti

Zalagatelj društva c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogle dala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

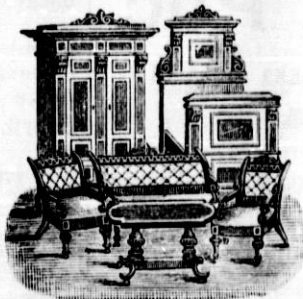
Modroci iz žičnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Špecialitete v nevestlinih balah. Veliki prostori, prtično in v I. nadstropju.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalnik, miza, stensko ogledalo.

97-67

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Vizitnice in kuverte po najnižjih cenah.
Jv. Pr. Lampret, tiskarna v Kranju.

Zahtevajte pri nakupu Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares **jamčeno pristno**, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „Schicht“ in varstveno znamko „jelen“.

119-63

Dobiva se povsod!

JURIJ SCHICHT

Ustje (Česko)

največja tovarna svoje vrste na evropskem kontinentu.

Ustje (Česko)